

ОМБУДСМАН НА РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ

Изказване на омбудсмана Мая Манолова на Международната конференция „Защита на основните права на гражданите и националната сигурност в съвременния свят. Ролята на конституционните съдилища“, организирана от Конституционния съд на Република България като част от честванията по повод неговия 25-годишен юбилей.

**УВАЖАЕМИ ГОСПОДИН ПРЕДСЕДАТЕЛ НА
КОНСТИТУЦИОННИЯ СЪД,**

УВАЖАЕМИ КОНСТИТУЦИОННИ СЪДИИ,

УВАЖАЕМА ГОСПОЖО ВИЦЕПРЕЗИДЕНТ,

УВАЖАЕМА ГОСПОЖО МИНИСТЪР НА ПРАВОСЪДИЕТО,

УВАЖАЕМИ ГОСПОДИН ГЛАВЕН ПРОКУРОР,

**УВАЖАЕМА ГОСПОЖО ПРЕДСЕДАТЕЛ НА
ВИСШИЯ АДВОКАТСКИ СЪВЕТ,**

УВАЖАЕМИ ГОСТИ,

УВАЖАЕМИ ГОСПОЖИ,

УВАЖАЕМИ ГОСПОДА,

Чест е за мен, като омбудсман на Република България, на свой ред, да кажа няколко думи към този високо авторитетен, високо отговорен международен форум. Поводът не е просто протоколна годишнина. Зад календарното измерение на тези 25 години всъщност стои градежа на един от фундаментите на българския конституционализъм - активната и съдържателна практика на Конституционния съд като пазител на законността, на правовия ред, на правата и свободите на българските граждани.

През годините, особено непосредствено след приемането на Конституцията от юли 1991 година, неведнъж в публичното пространство са звучали съмнения, дали Конституционния съд няма да се превърне в своеобразна „втора камара“ на парламента, дали няма да си присвои власт, която не му се полага, дали няма да стане инструмент за политически страсти и партийни цели. От висотата и през призмата на тези 25 години можем съвсем категорично да кажем, че българският Конституционен съд никога не допусна това, никога не слезе от високия пиедестал, който му отрежда Основният закон. Никога не се поддаде на неправомерен натиск на политици, и на партии, или пък на общественото мнение, винаги се ръководеше от върховенството на закона и от

върховенството на правата на българските граждани. Всъщност, през тези 25 години, ако има едно демонстрирано, последователно, дълбоко пристрастие на Конституционния съд, то е към ценностите на конституционализма в България.

Поздравления за това!

Темата на днешната конференция наистина е особено актуална – основни права, национална сигурност и в този контекст ролята на конституционните съдилища. Изострянето на международната обстановка, световните кризи, ескалацията на тероризма, ескалацията на бежанските вълни, поставят пред държавите все по-отчетливата необходимост да намерят и да приложат разумния баланс между свобода и сигурност. В тези времена на кризи и на извънредни обстоятелства, като че ли е все по-естествен рефлекс на всяко общество по-голямата търпимост към временното ограничаване на определени права - в името на опазването на сигурността на държавата и на нацията. И според мен като омбудсман, именно тук е опасността – опасността, извънредността на една ситуация, ограниченията, които тя неизбежно диктува, да не се превърнат в нормален механизъм за функциониране на цялата държавата, което би означавало ерозия на права, което би означавало засилване на склонността на всяка власт все повече да навлиза в личната свобода и в личното пространство на гражданите.

Като омбудсман поддържам тезата, че непримирима колизия между свобода и сигурност, няма, че самото понятие „национална сигурност“ трябва да съдържа гаранции за правата и свободите на гражданите. Предизвикателството, обаче, пред всяко законодателство за националната сигурност е да гарантира реална отчетност пред гражданите, да гарантира механизми за съдържане на властта, за прекомерно и непропорционално ограничаване на правата на гражданите. Или иначе казано, сигурността не бива да е за сметка на свободата и човешките права.

И затова смятам, че ролята на Конституционния съд в този процес е изключително важна - като преграда, като призвание да бъде последната институционална преграда пред опитите на всеки законодател, който е готов да залитне към прекалено овластяване на държавата в името на сигурността и за сметка на правата на гражданите.

И ако омбудсманът често е последната надежда за отделния гражданин против произвола на администрацията, то Конституционният съд е последната надежда на всяко демократично общество срещу законодателство, което би ерозирало демокрацията и правата на човека. Всъщност, всеки Конституционен съд, на всяка демократична държава, в рамките на своите компетентности, едновременно е и пазител на държавността, и защитник на гражданските парва и свободи, мисия която българският Конституционен съд изпълнява успешно, отговорно, почтено и с достойнство вече 25 години.

Поздравления за това!

Честит празник и успех на днешния форум!